

INSTRUKCJA

BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

DLA

URZĘDU GMINY W SIENNICY

**ul. KOŁBIELSKA 1
05-332 SIENNICA**

OPRACOWAŁ:

ZATWIERDZIŁ:

Mińsk Mazowiecki, październik 2012 r.

ZARZĄDZENIE nr ..... z dnia .....

Wójt Gminy w Siennicy ul. Kołbielska 1, 05-332 Siennica

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009 r., nr 178, poz. 1380), oraz § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719) zarządza się, co następuje:

§ 1

W celu zapewnienia właściwego stanu ochrony przeciwpożarowej wprowadzam jako obowiązującą w budynku Urzędu Gminy w Siennicy ul. Kołbielska 1 „Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego” stanowiącą załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Zobowiązuję kierowników komórek organizacyjnych UG w Siennicy do:

1. Zapoznania z treścią przedmiotowej instrukcji podległych pracowników w terminie 30 dni od daty podpisania zarządzenia.
2. Kontrolowania przestrzegania przez podległych pracowników postanowień niniejszej instrukcji.
3. Wyciągania konsekwencji służbowych i dyscyplinarnych wobec pracowników nieprzestrzegających ustaleń zawartych w niniejszej instrukcji.

§ 3

Nadzór nad prawidłowym wdrażaniem i przestrzeganiem postanowień niniejszej instrukcji powierzam

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

.....
(podpis zarządcy obiektu)

Spis treści	Strona
1. Zasady ogólne.....	4
2. Warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem .	11
3. Wyposażenie w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym	15
4. Zasady zapobiegania powstawaniu pożarów, w tym poddawanie instalacji użytkowych przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym	24
5. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia	39
6. Sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane	42
7. Warunki i organizacja ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania	50
8. Sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji	56
9. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami	59
10. Wykaz pracowników zapoznanych z „Instrukcją...”	62
11. Wykaz podstawowych przepisów przeciwpożarowych	63
12. Plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie, oraz terenu przyległego	65

Załączniki:

1. Znaki bezpieczeństwa - Ochrona przeciwpożarowa
2. Znaki bezpieczeństwa – Ewakuacja
3. Oświadczenie o zapoznaniu z przepisami ochrony ppoż.
4. Protokół zabezpieczenia ppoż. prac niebezpiecznych pożarowo
5. Zezwolenie na prowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo

1. Zasady ogólne

Zgodnie z ustawą z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009 r., nr 178, poz. 1380), ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- prowadzenie działań ratowniczych.

Osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja, korzystające ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu są obowiązane zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym zagrożeniem, tj. innym niż pożar i klęska żywiołowa zdarzeniem, wynikającym z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody (katastrofa budowlana, techniczna, chemiczna lub ekologiczna) stanowiącym zagrożenie dla życia, zdrowia i mienia.

Właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu, zapewniając ich ochronę przeciwpożarową, zgodnie z art. 4 ust. 1 w/w ustawy, jest obowiązany:

- 1) przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych;
- 2) wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice;
- 3) zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie;
- 4) zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji;

- 5) przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej;
- 6) zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi;
- 7) ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej, o których wyżej mowa, stosownie do obowiązków i zadań powierzonych w odniesieniu do budynku, obiektu budowlanego lub terenu, przejmuje - w całości lub w części - ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie. W przypadku, gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem.

Stosowanie tych wymagań w praktyce, zarówno w sferze organizacyjnej jak i technicznych środków zabezpieczeń przeciwpożarowych odbywa się przez określenie zadań poszczególnym komórkom organizacyjnym, stosownie do podziału kompetencji.

Egzekwowanie realizacji tych obowiązków wykonuje właściciel obiektu budowlanego osobiście lub przez upoważnioną przez siebie osobę.

Niniejsza instrukcja bezpieczeństwa pożarowego (zwana dalej instrukcją) dla budynku Urzędu Gminy w Siennicy ul. Kołbielska 1, (zwanego dalej obiektem), określa organizację ochrony przeciwpożarowej oraz zasady postępowania na wypadek powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia na terenie przedmiotowego obiektu.

Podstawowym celem niniejszego opracowania jest ocena realnych zagrożeń występujących w czasie funkcjonowania obiektu oraz określenie niezbędnych sił i środków do podjęcia skutecznej akcji ratowniczej. Szczególnie istotnym będzie określenie zasad postępowania dla właściciela obiektu i pracowników na

wypadek powstania pożaru lub innego nagłego zdarzenia do czasu przybycia profesjonalnych jednostek ratowniczych.

Właściwe zabezpieczenie własnego stanowiska pracy przed podjęciem akcji ratowniczej w innym miejscu, rozpoznanie źródeł i wielkości zagrożenia, podjęcie próby ograniczenia jego skutków oraz udzielenie pomocy poszkodowanym, a także przygotowanie warunków do prowadzenia działań specjalistycznym podmiotom ratowniczym (straży pożarnej, pogotowiu ratunkowemu, policji, itp.) to zadania, które powinny być realizowane przez właściciela obiektu i pracowników od początku zaistnienia zdarzenia.

1.1. Ustalenia organizacyjne

Celem opracowania jest ustalenie wymagań przeciwpożarowych w zakresie organizacyjnym, technicznym i porządkowym, jakie należy uwzględnić w czasie eksploatacji przedmiotowego obiektu.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego została opracowana zgodnie z wymaganiami § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719).

Instrukcja określa:

- 1) warunki ochrony przeciwpożarowej wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem;
- 2) wyposażenie w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym;
- 3) sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;

- 4) sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym;
- 5) warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne ich sprawdzenia;
- 6) sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz z treścią przedmiotowej instrukcji;
- 7) zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących stałymi użytkownikami zakładu;
- 8) plany graficzne obiektu i terenu przyległego.

Do zapoznania z instrukcją i przestrzegania jej ustaleń zobowiązani są wszyscy użytkownicy obiektu (pracownicy), bez względu na rodzaj wykonywanej pracy i zajmowane stanowisko. Przyjęcie do wiadomości postanowień instrukcji pracownicy potwierdzają w oświadczeniu własnoręcznym podpisem, które zostaje włączone do akt osobowych pracownika.

Postanowienia instrukcji obowiązują również pracowników firm i przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą lub wykonujących jakiegokolwiek prace na terenie przedmiotowego obiektu. Umowa o powierzenie prac na terenie obiektu lub jego części musi zobowiązywać wykonawców do przestrzegania ustaleń wynikających z treści instrukcji. Wykonawcy ponadto zobowiązani są zapoznać z treścią instrukcji swoich pracowników. Właściciel obiektu lub osoba przez niego upoważniona ma prawo i obowiązek kontrolować wykonawców tych prac i ich pracowników w zakresie realizacji w/w ustaleń oraz przestrzegania postanowień przedmiotowej instrukcji.

Niniejsza instrukcja nie zwalnia z obowiązku poznania i przestrzegania wymagań ochrony przeciwpożarowej określonych w przepisach szczególnych, wewnętrznych zarządzeniach i instrukcjach dotyczących tego typu obiektów oraz zaleceniach upoważnionych organów kontrolnych.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

1.2. Pojęcia podstawowe

Pożar - niekontrolowany proces palenia w miejscu do tego nieprzeznaczonym.

Ciecz palna - ciecz o temperaturze zapłonu do 100 °C.

Obciążenie ogniowe - ilość jednostek cieplnych przypadających na jednostkę powierzchni.

Materiały niebezpieczne pożarowo - gazy palne; ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55 °C); materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne; materiały zapalające się samorzutnie na powietrzu; materiały wybuchowe i wyroby pirotechniczne; materiały ulegające samorzutnemu rozkładowi lub polimeryzacji; materiały mające skłonności do samozapalenia; inne materiały, jeśli sposób ich składowania, przetwarzania lub innego wykorzystania może spowodować powstanie pożaru.

Zagrożenie wybuchem - możliwość tworzenia przez palne gazy, pary palnych cieczy, pyły lub włókna palnych ciał stałych, w różnych warunkach, mieszanin z powietrzem, które pod wpływem czynnika inicjującego zapłon (iskra, łuk elektryczny lub przekroczenie temperatury samozapalenia) wybuchają, czyli ulegają gwałtownemu spalaniu połączonemu ze wzrostem ciśnienia.

Strefa zagrożenia wybuchem - przestrzeń, w której może występować mieszanina wybuchowa substancji palnych z powietrzem lub innymi gazami utleniającymi, o stężeniu zawartym między dolną i górną granicą wybuchowości.

Mieszanina wybuchowa - mieszanina gazów, par lub mgieł palnych cieczy, a także pyłów lub włókien z powietrzem lub innymi gazami utleniającymi, o stężeniu substancji palnej zawartym między dolną a górną granicą

wybuchowości, w której po zaistnieniu zapłonu reakcja przebiega dalej samorzutnie.

Granica wybuchowości - stężenie składnika palnego lub mieszaniny składników w powietrzu, przy którym może nastąpić zapalenie się tego składnika (składników). W miarę oddalania się od dolnej granicy wybuchowości do górnej granicy wybuchowości prędkość spalania zwiększa się aż do wybuchu, a następnie zmniejsza do zera.

Dolna granica wybuchowości (DGW) / Górna granica wybuchowości (GGW) - najniższe / najwyższe stężenie substancji palnej (gazów, par, pyłów) w mieszaninie z powietrzem, przy którym może nastąpić zapalenie się tej substancji (wybuch) pod wpływem bodźca termicznego.

Temperatura zapłonu - najniższa temperatura, w której pary cieczy łatwopalnej, zmieszane w odpowiednim stosunku z powietrzem zapalają się od bodźca termicznego (iskry lub płomienia).

Temperatura samozapłonu - najniższa temperatura, przy której następuje zapalenie się substancji palnej w wyniku zetknięcia z gorącą powierzchnią lub wskutek oddziaływania promieniowania cieplnego tej powierzchni (bez udziału zewnętrznego płomienia lub iskry).

Strefa pożarowa - przestrzeń wydzielona w taki sposób, aby w określonym czasie pożar nie przeniósł się na zewnątrz lub do wewnątrz wydzielonej przestrzeni.

Techniczne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego - urządzenia, sprzęt, instalacje i rozwiązania budowlane służące zapobieganiu powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów.

Urządzenia przeciwpożarowe - urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do zapobiegania powstaniu, wykrywania, zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia inertyzujące,

urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty wewnętrzne i zawory hydrantowe, hydranty zewnętrzne, pompy w pompowniach przeciwpożarowych, przeciwpożarowe klapy odcinające, urządzenia oddymiające, urządzenia zabezpieczające przed powstaniem wybuchu i ograniczające jego skutki, kurtyny dymowe oraz drzwi, bramy przeciwpożarowe i inne zamknięcia przeciwpożarowe, jeżeli są wyposażone w systemy sterowania, przeciwpożarowe wyłączniki prądu oraz dźwigi dla ekip ratowniczych.

2. Warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem

2.1. Opis ogólny

Budynek Urzędu Gminy w Siennicy ul. Kołbielska 1 położony jest na terenie o zróżnicowanej wysokości, poziom posadzki parteru wyniesiony ponad 2,5 m względem poziomu ulicy Kołbielskiej. Najstarsza część budynku wraz z salą wielofunkcyjną powstała w 1958 roku. W latach późniejszych obiekt kilkakrotnie rozbudowywano w etapach:

- 3-kondygnacyjna, podpiwniczona część z 1972 r.,
- dobudowany w latach późniejszych od frontu trakt z pomieszczeniami biurowymi,
- magazyn oleju opałowego w poziomie piwnicy,
- naziemny garaż od strony południowo-zachodniej.

2.2. Sposób zagospodarowania obiektu

a) Na program użytkowy budynku w części zajmującej przez urząd przypada:

- piwnica: kotłownia olejowa, archiwa, magazyny OC,
- parter: pomieszczenia biurowe, sala konferencyjna, pomieszczenia socjalne, WC,
- piętro: pomieszczenia biurowe, WC.

b) Zatrudnienie 32 pracowników.

2.3. Parametry budynku

- powierzchnia zabudowy – 518,34 m²,
- powierzchnia użytkowa – 640,59 m²,
- kubatura – 2064,65 m³.

2.4. Rozwiązania architektoniczno-budowlane.

a) *Najstarsza część budynku parterowa, niepodpiwniczona:*

- fundamenty – łąwy fundamentowe betonowe,
- ściany fundamentowe – z kamienia,
- ściany - murowane z cegły ceramicznej,
- stropy: nad salą wielofunkcyjną (salą posiedzeń) – kratownica drewniana, odeskowanie i 2 x papa; nad niższą częścią z pokojami biurowymi strop D.M.S.
- nadproża – żelbetowe i prefabrykowane,
- posadzki – betonowe pokryte wykładziną PCV,
- pokrycie – zadaszenie części biurowej krokwie oraz papa na deskowaniu.

b) 3-kondygnacyjna część podpiwniczona:

- fundamenty - łąwy fundamentowe z betonu żwirowego,
- ściany piwnic - murowane z cegły palonej, ścianki działowe piwnic z cegły ceramicznej pełnej,
- ściany zewnętrzne - murowane z cegły kratówki grub. 38 cm,
- ściany działowe- murowane z cegły dziurawki,
- ściany konstrukcyjne - murowane z cegły pełnej,
- przewody kominowe - murowane z pełnej,
- stropy - żelbetowe, prefabrykowane typu Dz3,
- nadproża - żelbetowe,
- klatka schodowa - żelbetowa,
- stropodach wentylowany - z płyt żelbetowych opartych na ścianach ażurowych z cegły dziurawki.

c) dobudowana część od frontu - pomieszczenia biurowe:

- fundamenty - wykonane z kamienia,
- ściany zewnętrzne - murowane z cegły pełnej ceramicznej,
- strop - stropodach pokryty podwójną papą asfaltową.

2.5. Wyposażenie obiektu w instalacje użytkowe

- instalacja elektryczna,
- instalacja wodna,
- instalacja kanalizacji sanitarnej,
- wentylacja grawitacyjna,
- instalacja ogrzewcza – CO wodne zasilane z kotłowni olejowej, zbiorniki oleju opalowego o pojemności 5000 dm³. Kotłownia zlokalizowana na poziomie piwnicy.

2.6. Materiały wykończeniowe ścian i podłogi dróg ewakuacyjnych

- ściany – tynki,
- podłogi – korytarze: posadzki betonowe wykończone płytami ceramicznymi, klatka schodowa: spoczniki i biegi betonowe pokryte gresem,
- sufity – tynki.

2.7. Warunki ochrony przeciwpożarowej

- **Kwalifikacja pożarowa**
  - kategoria zagrożenia ludzi:
    - pomieszczenia urzędu ZL III
  - budynek niski
  - **Klasa odporności pożarowej budynku i klasa odporności ogniowej jego elementów**
    - Klasa odporności pożarowej przedmiotowego budynku „D”
    - główna konstrukcja nośna R 30
    - konstrukcja dachu (-) NRO,
    - strop REI 30,
    - ściana zewnętrzna EI 30,
    - ściana wewnętrzna (-) NRO,
    - przekrycie dachu (-).
- (-) nie stawia się wymagań w stosunku do klasy odporności ogniowej.

- **Warunki ewakuacji**
- ewakuacja z pomieszczeń biurowych odbywać się będzie korytarzem na zewnątrz budynku oraz z klatki schodowej prowadzącej na zewnątrz, z sali posiedzeń dwa wyjścia ewakuacyjne.
- **Instalacje przeciwpożarowe w obiekcie**
  - instalacja elektryczna wyposażona w przeciwpożarowy wyłącznik prądu, znajdujący się w przedsionku głównego wejścia do budynku,
  - instalacja odgromowa.
- **Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru**
  - z hydrantów nadziemnych DN 80 na wiejskim wodociągu, najbliższy hydrant w odległości do 30 m od budynku - przy ulicy Kołbielskiej.
- **Droga pożarowa**
  - dojazd do budynku z ulicy Kołbielskiej lub ulicy Szkolnej.

3. Wyposażenie w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym

Podręczny sprzęt gaśniczy przeznaczony jest do gaszenia pożaru w początkowej fazie jego rozwoju.

Do podręcznego sprzętu gaśniczego zalicza się gaśnice przenośne i przewoźne, koce gaśnicze oraz hydranty wewnętrzne.

Działanie środka gaśniczego klasyfikuje się zasadniczo jako:

- działanie chłodzące (np. woda),
- działanie tłumiące (np. dwutlenek węgla, azot),
- działanie tłumiąco - chłodzące (np. piana),
- działanie antykatalityczne (np. proszki gaśnicze).

3.1. Dobór rodzaju gaśnicy

Gaśnice stanowią najpowszechniejszy rodzaj sprzętu gaśniczego, w jakie wyposaża się obiekty dla ochrony przeciwpożarowej.

Zgodnie z obowiązującą normą wyróżnia się następujące typy i rodzaje gaśnic:

- gaśnice wodne i pianowe o zawartości 6 i 9 dm³ (wody lub roztworu wodnego),
- gaśnice proszkowe o zawartości 1,2,4,6,9 lub 12 kg proszku gaśniczego,
- gaśnice śniegowe CO₂ o zawartości 2, 5 lub 5 kg dwutlenku węgla.

Sprzęt ten przeznaczony jest do gaszenia pożarów w początkowej jego fazie, cechuje go łatwość obsługi, mała waga i łatwa dostępność w miejscach zagrożonych pożarowo.

Rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do gaszenia tych grup pożarów, określonych w Polskich Normach dotyczących podziału pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie – patrz tabele niżej

Grupa pożarów	Rodzaj materiału palnego	Środki gaśnicze
	<p>Ciała stałe pochodzenia organicznego, przy spalaniu których występuje zjawisko żarzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • drewno, • papier, • węgiel, • tworzywa sztuczne, itp. 	<p>Środki chłodzące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • woda <p>Środki tłumiące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • piana, • proszki gaśnicze
	<p>Ciecze palne i substancje stałe topiące się wskutek wytworzonego przy pożarze ciepła:</p> <ul style="list-style-type: none"> • benzyna, • nafta, • parafina, • pak, • naftalen, itp. 	<p>Środki chłodzące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dwutlenek węgla, <p>Środki tłumiące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • proszki gaśnicze, • piana, • gazu obojętne
	<p>Gazy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • metan, • aceton, • propan, • butan, itd. 	<p>Środki chłodzące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dwutlenek węgla, <p>Środki tłumiące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • proszki gaśnicze, • gazu obojętne
	<p>Metale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • magnez, • sól, • uran, itd. 	<p>Środki tłumiące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • specjalne proszki gaśnicze, • gazu obojętne
	<p>Oleje roślinne i tłuszcze zwierzęce w urządzeniach kuchennych</p>	<p>Środki tłumiące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • środek gaśniczy FETTEX
<p>E*</p>	<p>Požary grupy A – D i F występujące w obrębie urządzeń elektrycznych pod napięciem</p>	<p>Środki chłodzące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dwutlenek węgla, <p>Środki tłumiące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • proszki gaśnicze

*Litera **E** nie oznacza grupy pożarów, tylko stanowi dodatkową informację na gaśnicy, że można jej użyć do gaszenia pożarów w obrębie instalacji i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem.

Zakres skuteczności gaśniczej gaśnic i agregatów

Grupa Materiałów Palnych	Gaśnica płynowa	Gaśnica pianowa	Gaśnica śniegowa	Gaśnica proszkowa węglowa	Gaśnica proszkowa fosforowa	Gaśnica specjalna
A	tak	tak	nie	nie	tak	nie
B	nie	tak	tak	tak	tak	nie
C	nie	nie	tak	tak	tak	nie
D	nie	nie	nie	nie	nie	nie
E	nie	nie	tak	tak	tak	nie
F	nie	nie	nie	nie	nie	tak

3.2. Wyposażenie obiektu w gaśnice

Obiekt powinien być wyposażony w gaśnice przenośne spełniające wymagania Polskich Norm będących odpowiednikami norm europejskich (EN), dotyczących gaśnic, lub w gaśnice przewoźne.

Jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) zawartego w gaśnicach powinna przypadać, z wyjątkiem przypadków określonych w przepisach szczególnych:

- 1) na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej w budynku, niechronionej stałym urządzeniem gaśniczym:
  - a) zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL I - ZL III lub ZL V,
  - b) produkcyjnej i magazynowej o gęstości obciążenia ogniowego ponad 500 MJ/m²,
  - c) zawierającej pomieszczenie zagrożone wybuchem;

- 2) na każde 300 m² powierzchni strefy pożarowej niewymienionej w pkt 1, z wyjątkiem zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV.

3.3. Zasady rozmieszczania gaśnic

Gaśnice w obiektach powinny być rozmieszczone:

- 1) W miejscach łatwo dostępnych i widocznych, w szczególności:
  - przy wejściach do budynków,
  - na klatkach schodowych,
  - na korytarzach,
  - przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz;
- 2) W miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki);
- 3) W obiektach wielokondygnacyjnych - w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli pozwalają na to istniejące warunki.

Przy rozmieszczaniu gaśnic powinny być spełnione następujące warunki:

- 1) Odległość z każdego miejsca w obiekcie, w którym może przebywać człowiek, do najbliższej gaśnicy nie powinna być większa niż 30 m;
- 2) Do gaśnic powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1 m,
- 3) Miejsce usytuowania sprzętu powinno być oznakowane zgodnie z Polską Normą PN-92/N-01256/01 – załącznik nr 1

3.4. Zasady praktycznego wykorzystania gaśnic

Gaśnice proszkowe

Gaśnice proszkowe i agregaty proszkowe cechuje wysoka skuteczność gaśnicza proszków, opierająca się przede wszystkim na ich działaniu inhibitującym

(przerywającym) proces palenia, będącym reakcją chemiczną. Proszki grupy ABC przeznaczone są do gaszenia pożarów materiałów stałych, cieczy i gazów palnych oraz urządzeń elektrycznych pod napięciem. Gaśnice i agregaty proszkowe stosuje się przede wszystkim tam, gdzie zachodzi obawa uszkodzenia materiałów i urządzeń szczególnie cennych, które przy zastosowaniu innych środków gaśniczych, a zwłaszcza wody i piany mogą ulec zniszczeniu.

Sposób użycia gaśnicy proszkowej: wyciągnąć zawleczkę; nacisnąć dźwignię zaworu; skierować strumień środka gaśniczego do ogniska pożaru.

Gaśnice śniegowe

Gaśnice i agregaty śniegowe przeznaczone są do gaszenia w zarodku pożarów cieczy palnych, gazów (np. metan, propan, acetylen) oraz pożarów instalacji i urządzeń elektrycznych znajdujących się pod napięciem. Działanie gaśnicze dwutlenku węgla polega na silnym oziębianiu palących się materiałów oraz zmniejszeniu stopnia nasycenia mieszaniny palnej tlenem.

Zabrania się gaszenia tymi gaśnicami palącej się na człowieku odzieży.

Sposób użycia gaśnicy śniegowej: uruchomienie gaśnicy śniegowej następuje przez odkręcenie zaworu butli; strumień środka gaśniczego skierować do ogniska pożaru.

Gaśnice płynowe

Przeznaczone są do gaszenia pożarów ciał stałych, np. tworzyw sztucznych, tkanin, papieru, drewna oraz cieczy palnych. Działanie gaśnicze polega na schładzaniu palącego się materiału oraz na odcięciu dopływu powietrza do strefy spalania.

Sposób użycia: wyciągnąć zawleczkę, wcisnąć ręką zbijak, nacisnąć dźwignię końcówki węża i skierować strumień środka gaśniczego na źródło ognia.

Zabrania się gaszenia tymi gaśnicami urządzeń elektrycznych znajdujących się pod napięciem.

Poniżej ilustracje przedstawiają sposób użycia gaśnicy na przykładzie gaśnicy proszkowej:

W razie pożaru należy:

	1. Wziąć gaśnicę
	2. Pobiec z gaśnicą w kierunku ognia
	3. W pobliżu ognia uruchomić gaśnicę przez wyciągnięcie zawlecзки i naciśnięcie dźwigni uwalniającej proszek gaśniczy
	4. Strumień proszku skierować w kierunku ognia (na podstawie płomienia) operując strumieniem na całej powierzchni pożaru.

3.5. Wyposażenie w przeciwpożarowy wyłącznik prądu

Obiekt jest wyposażony w przeciwpożarowy wyłącznik prądu.

3.6. Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne gaśnic i przeciwpożarowego wyłącznika prądu elektrycznego

3.6.1. Konserwacja gaśnic

Gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących gaśnic, w odnośnej dokumentacji techniczno-ruchowej oraz instrukcjach obsługi. Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne

powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

Przegląd okresowy gaśnic polega na sprawdzeniu czy dany sprzęt nie został rozładowany, uszkodzony itp. Sprawność, zostaje potwierdzona podpisem na kontrolce danego sprzętu. Remont i ładowanie sprzętu odbywać się będzie po zakwalifikowaniu go przez konserwatora do naprawy lub poprzez zgłoszenie przez użytkownika, że sprzęt został użyty do gaszenia.

Kontrola wykonywana przez użytkownika lub jego przedstawiciela - przegląd

Zaleca się wykonywanie regularnej kontroli wzrokowej, która powinna określić:

- czy plomba i zawleczka nie zostały uszkodzone,
- czy zbiornik posiada aktualną legalizację,
- czy gaśnica nie jest uszkodzona mechanicznie i nie ma miejsc skorodowanych na zbiorniku,
- czy gaśnica znajduje się w miejscu do tego przeznaczonym,
- czy gaśnica nie jest zastawiona i posiada czytelną i właściwą etykietę oraz kontrolkę,
- czy wskazania na ciśnieniomierzu są w odpowiednim zakresie,
- czy gaśnica jest odpowiedniego typu i ma odpowiednią masę środka gaśniczego.

Konserwacja – czynności służące utrzymaniu urządzenia w dobrym stanie technicznym

Należy między innymi wykonać i sprawdzić:

- ogólny stan gaśnicy, czytelność, kompletność i prawidłowość napisów,
- stan węży i zabezpieczeń,
- terminy przypadających kontroli zbiorników ciśnieniowych, powłokę malarską,

- czy nie są uszkodzone elementy z tworzywa sztucznego,
- ciężar lub objętość środka gaśniczego,
- sprawdzić czy środek gaśniczy nadaje się do ponownego wykorzystania,
- dokonać odpowiednich napisów,
- sprawdzić uchwyt gaśnicy – czy nie jest uszkodzony i dobrze przytwierdzony.

Usterki stwierdzone podczas konserwacji należy usunąć, a uszkodzone części wymienić na oryginalne.

Naprawa – wykonuje się wtedy, gdy zasadnicze elementy gaśnicy takie jak prądownica, głowica, zawory uległy zniszczeniu.

Niedopuszczalne są naprawy zbiorników, a także zaworów bezpieczeństwa. W naprawie muszą być stosowane części, środki gaśnicze i cechy techniczne takie same na jakie wyrób otrzymał certyfikat CNBOP.

Za podstawowe zadania przy remoncie gaśnic należy uznać:

- całkowite zdemontowanie gaśnicy na części składowe,
- wykonanie próby ciśnieniowej na zbiorniku (zbiorniki nieoznakowane nie powinny być remontowane lecz wycofane z użytku),
- sprawdzenie za pomocą sondy świetlnej wewnątrz zbiornika – czy są ślady korozji lub inne uszkodzenia,
- poddanie głowic, zaworów, węży działaniu ciśnienia równego ciśnieniu próbnemu zbiornika.

Wymiana uszkodzonych części:

- sprawdzić lub wymienić zabezpieczenia,
- gaśnice proszkowe otwierać w suchych warunkach, w najkrótszym czasie, w celu zminimalizowania skutków oddziaływania na proszek wilgoci zawartej w powietrzu,
- napełnić ponownie tym samym środkiem gaśniczym,

- nie mieszać lub dosypywać proszków różnych typów (powstaje reakcja, która powoduje zbrylanie się proszku oraz wzrost ciśnienia w zamkniętym zbiorniku, który może być niebezpieczny dla użytkownika),
- wykonać ponowny montaż zgodnie z instrukcją, zaleceniami producenta,
- uzupełnić dane szczegółowe na etykiecie konserwacji.

Eliminowanie (wycofywanie) gaśnic nie nadających się do konserwacji

Nie powinno się wykonywać konserwacji gaśnic, które mają przestarzałą konstrukcję, do których nie ma oryginalnych części zamiennych itp.

Przykładami takich gaśnic są gaśnice pianowe z pianą chemiczną, gaśnice ze zbiornikami nitowanymi lub z tworzyw sztucznych, gaśnice wymagające przy ich uruchamianiu odwrócenia do góry dnem i uderzenia o podłogę, gaśnice, których nie można konserwować z uwagi na brak części zamiennych lub środków gaśniczych.

Etykieta konserwacji

Informacje dotyczące konserwacji powinny być umieszczone na etykiecie, która nie powinna zakrywać żadnych napisów producenta i powinna być rozpoznawalna. Na etykiecie powinny być podane następujące informacje:

*rodzaj konserwacji (przegląd, konserwacja, remont)
nazwa i adres jednostki konserwującej
znak bezspornie identyfikujący osobę wykonującą usługę
data (rok, miesiąc) konserwacji*

Ponieważ przegląd i konserwacja mogą okresowo zmniejszyć efektywność zabezpieczenia przeciwpożarowego, należy zapewnić zastępcze gaśnice na czas ewentualnego remontu gaśnic stanowiących wyposażenie obiektu.

3.6.2. Konserwacja przeciwpożarowego wyłącznika prądu

Zgodnie z rozporządzeniem MSWiA z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. nr 109, poz. 719) przeglądy przeciwpożarowych wyłączników prądu należy wykonywać raz do roku.

4. Zasady zapobiegania powstawaniu pożarów, w tym poddawanie instalacji użytkowych przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym

4. Zapobieganie pożarom powstałym od instalacji i urządzeń elektrycznych

4.1.1. Linie kablowe, przewody instalacji elektrycznej.

Zagrożenie pożarowe wynika ze starzenia się izolacji przewodów, utlenianiu się połączeń w rozdzielniach, tzn. „puszkach”, zwłaszcza w przypadku przewodów aluminiowych. Przy uszkodzeniu izolacji powstaje możliwość zwarcie między przewodami; w przypadku osłabienia izolacji powstają tzw. „zwarcia tępe”.

Dlatego też należy:

– wykonywać okresowe badania stanu technicznego instalacji elektrycznej w budynku.

Zagrożenie pożarowe stwarzają dodatkowo przewody prowadzone na doraźne potrzeby, bez projektu, przewody prowizoryczne oraz stosowanie przedłużaczy.

W związku z tym należy:

- wszelkie dodatkowe instalacje w zakresie projektowania i wykonawstwa zlecać specjalistom,
- zabronić stosowania połączeń tzw. prowizorycznych,
- ograniczyć do minimum stosowanie przedłużaczy.

Uchwyty za pomocą których mocowane są do ścian lub sufitów przewody instalacji elektrycznej często ulegają uszkodzeniu na skutek prac remontowych prowadzonych w budynku. Nie należy dopuszczać do możliwości wyrwania wiszących przewodów z rozdzielnic, gniazd itp. Grozi to zwarcieniem lub uszkodzeniem izolacji. Na powierzchni przewodów prowadzonych na ścianach, w kanałach i tunelach gromadzą się pyły osiadłe, które mogą zapalić się w przypadku przegrzania przewodów. Między innymi stąd wynika konieczność okresowego ich usuwania.

4.1.2. Urządzenia grzejne.

Grzejniki elektryczne można podzielić na oporowe, łukowe, indukcyjne, pojemnościowe i promiennikowe. Najczęściej stosowane są grzejniki oporowe, do których można zaliczyć płytki grzejne, grzałki, warniki, lutownice, żelazka, piece, suszarki itp.

Temperatura otwartej spirali grzejnej wynosi około 1300 K (1026,85⁰C) i jest wystarczająca do zapalenia większości materiałów palnych. Obecnie nie wolno stosować grzejników z otwartą spiralą grzejną. Element grzejny musi być osłonięty. Temperatura wewnętrznych powierzchni tych grzejników nie przekracza wartości około 750 K (476,85⁰C).

Większość urządzeń tego typu wyposażona jest w regulatory temperatury. Zagrożenie pożarowe związane jest z awaryjnością tych regulatorów. Wzrost temperatury ponad wartość zadaną może spowodować zapalenie się materiałów znajdujących się w sąsiedztwie grzejnika. Grzałki pozostawione pod napięciem bez wody nagrzewają się do bardzo wysokich temperatur i stanowią poważne zagrożenie pożarowe. Urządzenia tego typu nie wolno stosować na terenie budynku.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. nr 109, poz. 719) ,w części dotyczącej urządzeń grzejnych zabrania się :

- przechowywania materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m . od urządzeń i instalacji , których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzać się do temperatury powyżej 373,15 K (100⁰C),
- użytkowania elektrycznych urządzeń grzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta.

4.1.3. Urządzenia oświetleniowe.

Urządzenia oświetleniowe powodują mniejsze niż urządzenia grzejne zagrożenia pożarowe. Temperatura zewnętrzna zależy od mocy żarówki, rodzaju oprawy oświetleniowej, warunków chłodzenia i położenia żarówki. Temperatura ta może osiągnąć ok. 600 K (326,85⁰C).

Żarówka może stać się przyczyną pożaru w przypadku bezpośredniego kontaktu (zetknięcia) materiału palnego z jej powierzchnią lub w przypadku uszkodzenia mechanicznego, gdy rozgrzane elementy rozbitej żarówki spadną na materiał palny. W drugim z omawianych przypadków materiał palny musiał być w bardzo małej odległości, ponieważ elementy rozbitej żarówki ulegają ochłodzeniu w powietrzu. Znacznie bezpieczniejsze pod względem pożarowym są świetlówki, natomiast lampy rtęciowe stwarzają podobne zagrożenie. W pomieszczeniach i przestrzeniach zewnętrznych, w których występuje zagrożenie wybuchem należy stosować oświetlenie w wykonaniu przeciwwybuchowym. Urządzenia oświetleniowe w czasie eksploatacji wymagają przeglądów, konserwacji i remontów, których częstotliwość zależy od warunków panujących w pomieszczeniu (np. zapylenie, agresywna atmosfera itp.).

Profilaktyka przeciwpożarowa w tym zakresie polega na:

- stosowaniu właściwych opraw, dostosowanych do istniejących warunków (zagrożeń), np. wodoszczelnych, pyłoszczelnych, przeciwwybuchowych itp.,
- utrzymaniu sprzętu oświetleniowego we właściwym stanie technicznym i w czystości.

Przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. nr 109, poz. 719), zabraniają:

- stosowania na osłony punktów świetlnych materiałów palnych z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną one umieszczone co najmniej 0,05 m od żarówki,
- instalowania opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem.

4.1.4. Osprzęt instalacji elektrycznej.

Osprzęt instalacji elektrycznej powinien być dostosowany do rodzaju pomieszczenia i zastosowanych w instalacji przewodów. Obudowa osprzętu musi zapewniać przed porażeniem prądem, pożarem lub zainicjowaniem wybuchu, stosowanie do warunków miejscowych, a w szczególności:

- skrzynki, rozgałęźniki i wyłączniki w pomieszczeniach wilgotnych, zapyłonych lub zagrożonych wybuchem powinny być dostosowane do rodzaju występujących czynników,
- jeżeli istnieje możliwość mechanicznego uszkodzenia osprzętu, należy go instalować we wnękach lub stosować osprzęt z obudowami metalowymi,
- w miarę możliwości gniazda i wyłączniki należy instalować w odległości nie mniejszej niż 1 m od siebie,
- wypusty oświetleniowe należy obowiązkowo zakończyć łączem świecznikowym oraz haczykiem do zawieszenia opraw (można mocować oprawy bezpośrednio do ściany) tak, aby lampa nie wisiała na przewodzie.

Wiele pożarów powstaje na skutek nieprzestrzegania elementarnych zasad bezpiecznej eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych, dlatego :

- niedopuszczalne jest zakładanie instalacji prowizorycznych, niewłaściwie wykonanych np. zawieszanie przewodów na hakach, gwoździach, osłanianie żarówek czy lamp papierem lub palną tkaniną,

- nie wolno korzystać z uszkodzonych urządzeń elektrycznych ani dokonywać samowolnych ich napraw,
- kategorycznie zabrania się „naprawiania” bezpieczników drutem,
- zabrania się przeciążania urządzeń,
- po zakończeniu pracy należy wyłączyć wszystkie urządzenia i oświetlenie na swoim stanowisku.

4.2. Zapobieganie pożarom powstałym na skutek niewłaściwego obchodzenia się z cieczami łatwo zapalnymi i gazami palnymi

Zagrożenie pożarowe wynika z właściwości tych cieczy i gazów. Substancje te mają niską temperaturę zapłonu. Pary tych cieczy i gazy tworzą z powietrzem mieszaninę wybuchową w stosunkowo szerokim zakresie stężeń, przy czym dolna granica wybuchowości jest z reguły niska. Spośród cieczy stwarzających największe zagrożenie wymienić należy rozpuszczalniki i benzynę, zaś spośród gazów gaz ziemny i gaz płynny. Związki używane sporadycznie lub jako odczynniki, powinny być przechowywane w pomieszczeniu w ilościach odpowiadających zużyciu dziennemu lub najmnijemu opakowaniu handlowemu. Do zainicjowania spalania par tych substancji w mieszaninie z powietrzem lub mieszanin gazów palnych z powietrzem wystarczy nagrzać powyżej temperatury zapłonu ok. 1 mm³ tej mieszaniny. Oznacza to, że zapłon może nastąpić od praktycznie każdego bodźca energetycznego np. otwartego ognia, iskier, łuku elektrycznego czy też wyładowania elektryczności statycznej.

Główne kierunki zabezpieczenia przed pożarem lub wybuchem są następujące :

- ograniczanie do minimum ilości cieczy palnych w pomieszczeniu,
- zastosowanie odpowiedniego rodzaju wentylacji,
- hermetyzacja urządzeń technologicznych, w których są one stosowane.

Zagrożenie pożarowe wynika również z doraźnego stosowania tych substancji,

a zwłaszcza :

- niewłaściwego przechowywania cieczy i gazów,
- wylewania cieczy łatwo zapalnych po ich użyciu do kanalizacji ogólnej,
- zmywania podłóg benzyną,
- malowania lakierami wysoce rozcieńczonymi,
- podgrzewania pasty do podłóg na otwartym ogniu,
- mycia elementów urządzeń przy użyciu benzyny lub nafty,
- podgrzewania smoły na otwartym ogniu bez należytego zabezpieczenia.

W zakresie przechowywania cieczy łatwo zapalnych rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. nr 109, poz. 719), zobowiązuje do przestrzegania następujących zasad :

- wszystkie czynności związane z wytwarzaniem, obróbką, transportem lub składowaniem materiałów należy wykonać zgodnie z warunkami ochrony ppoż. określonymi w instrukcji technologiczno-ruchowej lub zgodnie ze wskazaniami producenta,
- materiały powinny być przechowywane w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu w następstwie procesu składowania lub wzajemnego oddziaływania,
- ciecze o temp. zapłonu poniżej 328,15 K (55⁰C) należy przechowywać w pojemnikach z materiałów co najmniej trudno zapalnych, odprowadzających ładunki elektryczności statycznej, wyposażonych w szczelne zamknięcia,
- w obiektach zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi nie należy przechowywać tych materiałów w pomieszczeniach piwnicznych, na poddaszach i strychach, w obrębie klatek schodowych i korytarzy oraz w innych pomieszczeniach ogólnie dostępnych,

- przy stosowaniu cieczy łatwo zapalnych i gazów palnych w pomieszczeniu należy zapewnić skuteczną wentylację,
- przy przechowywaniu cieczy palnych o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55⁰ C) w budynkach zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi należy przestrzegać następujących normatywów:
  - w jednej strefie pożarowej zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi innej niż ZL IV (budynki mieszkalne) oraz o przeznaczeniu innym niż handlowo- usługowe, dopuszcza się przechowywanie do 10 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu do 21⁰C oraz do 50 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu od 21⁰C do 55⁰C, a w mieszkaniach odpowiednio 5 i 20 dm³ cieczy,
  - w pomieszczeniach usługowo-handlowych dopuszczalne jest przechowywanie cieczy palnych o temperaturze zapłonu do 55⁰C w takiej ilości, aby obciążenie ogniowe stworzone przez te ciecze nie przekraczało 500 MJ/m²,
  - w pomieszczeniach handlowo-usługowych stanowiących odrębną strefę pożarową dopuszcza się przechowywanie większej ilości cieczy od określonych wyżej, pod warunkiem , że pomieszczenia te spełniają wymagania budowlane i instalacyjne dotyczące obiektów magazynowych,
  - nie należy przechowywać cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 55⁰C w pojemnikach , urządzeniach i instalacjach nie przystosowanych do tego celu,
- stanowiska gazów technicznych powinny być zabezpieczone przed możliwością nagrzania się butli powyżej 35⁰C,
- przy eksploatacji aparatów zasilanych gazami technicznymi, poprzez przyłącza lub instalacje, z butli albo z rozprężalni, należy bezwzględnie

przestrzegać warunków bezpieczeństwa podanych w instalacjach technologiczno-ruchowych.

Przy eksploatacji urządzeń gazowych należy przestrzegać następujących zasad (użycie gazu jako nośnika energii):

- przy zaworach głównych i przy gazomierzach powinny stale znajdować się klucze, w celu szybkiego zamknięcia dopływu gazu w przypadku awarii,
- w przypadku podejrzenia ulatniania się gazu nie wolno posługiwać się ogniem otwartym oraz manipulować wyłącznikami odbiorników prądu elektrycznego; należy zamknąć zawór odcinający dopływ gazu, przewietrzyć pomieszczenie i powiadomić o awarii dostawcę gazu (konserwatora instalacji),
- butle z propanem-butanem powinny znajdować się co najmniej 1,5 m od powierzchni wypromieniowującej ciepło, oraz 1m od osprzętu instalacji elektrycznej, jeżeli ww. butle umieszczono w szafkach, szafki te powinny być wentylowane,
- butle powinny być ustawione pionowo, zabezpieczone przed upadkiem, uderzeniem i nagraniem powyżej 35⁰C; przyłącza powinny być dobrze obsadzone i szczelne,
- w jednym pomieszczeniu mogą być jednocześnie najwyżej dwie butle o ładunku do 11 kg , zasilające odrębne aparaty,
- butle te nie powinny być użytkowane na kondygnacjach podziemnych (dotyczy to również innych gazów cięższych od powietrza),
- wszelkie czynności konserwacyjno-naprawcze przy instalacjach i urządzeniach gazowych mogą być wykonywane przez dostawcę gazu lub osoby posiadające odpowiednie uprawnienia.

- okresowo sprawdzać szczelność instalacji gazowych, a szczególnie w przypadku używania elastycznych połączeń gumowych czy igielitowych, uszkodzone przewody natychmiast wymieniać na nowe,
- cieczy palnych nie wylewać do instalacji kanalizacyjnej,
- w przypadku rozlania tłuszczów, olejów, cieczy niebezpiecznych pożarowo na nienasiąkliwe podłoże, dokładnie zetrzeć ich resztki, a zmoczone materiały usunąć z pomieszczenia. Materiały kwalifikujące się do dalszego użytkowania wysuszyć w miejscu przewiewnym - nie stosować do suszenia elektrycznych urządzeń grzewczych. Materiały zamoczone cieczami niebezpiecznymi, nie kwalifikujące się do dalszego użytku, usuwać z pomieszczeń.

4.3 Pożary powstałe od nie zagaszonych papierosów

Nie zagaszone papierosy stanowią źródło ognia o temperaturze od 500-1050 K (od 226,85⁰C – 776,85⁰C).

Niedopałek może tlić się nawet do 12 min. Najbardziej podatne na zapalenia od niedopałków są materiały, których temperatura zapalenia jest w granicach temperatury niedopałka a w szczególności:

- gazy, ciecze łatwo zapalne i ich pary,
- papier i wyroby z papieru,
- materiały wyrobu celulozowego,
- tkaniny,
- palne i wybuchowe pyły,
- trociny i odpady drewna.

W związku z powyższym bezwzględny zakaz palenia tytoniu i używania otwartego ognia obowiązuje w pomieszczeniach i strefach zewnętrznych zagrożonych pożarem, a mianowicie w:

- magazynach gospodarczych i podręcznych,
- pomieszczeniach małej poligrafii,

- archiwach, bibliotekach i kancelariach tajnych,
- garażach,
- windach,
- pomieszczeniach z transformatorami,
- salach komputerowych i bibliotekach materiałów magnetycznych,
- salach konferencyjnych,
- podczas prowadzenia następujących prac:
  - a/ zmywania posadzek płynami łatwo zapalnymi,
  - b/ malowania farbami nitro, ftalowymi itp.,
  - c/ rozlewu cieczy palnych i tankowania paliwa,
  - d/ przenoszenia i przewozu cieczy i gazów palnych,
  - e/ porządkowania i spisów kontrolnych,
  - f/ wewnętrznego i zewnętrznego transportu.

4.4. Zapobieganie pożarom podczas przechowywania i magazynowania materiałów palnych

Przy składowaniu, przechowywaniu lub transporcie materiałów palnych należy przestrzegać następujących zasad:

- wszystkie czynności związane z użyciem, transportem lub składowaniem materiałów palnych należy wykonywać zgodnie ze wskazówkami producenta lub warunkami ochrony przeciwpożarowej,
- materiały palne należy przechowywać w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu w efekcie procesu składowania lub na skutek wzajemnego oddziaływania,
- na stanowisku pracy przechowywać ilość materiału palnego nie przekraczającą wielkości dobowego zapotrzebowania, jeżeli przepisy szczegółowe nie stanowią inaczej; zapas materiałów palnych przekraczający dobowe zapotrzebowanie należy przechowywać w oddzielnym przystosowanym do tego celu pomieszczeniu,

- materiały palne należy przechowywać w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100⁰C oraz linii kablowych o napięciu powyżej 1 KV, przewodów uziemiających i przewodów odprowadzających instalacji odgromowej,
- ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 55⁰C należy przechowywać w wyłącznie w pojemnikach wykonanych z materiałów co najmniej trudno zapalnych, odprowadzających ładunki elektryczności statycznej, wyposażonych w szczelne zamknięcia (opakowania szklane należy zabezpieczyć przed stłuczeniem).

4.5. Zachowanie bezpieczeństwa pożarowego przy aranżacji wnętrz

Przy aranżacji pomieszczeń należy zapewnić ogólne warunki bezpieczeństwa pożarowego, bezpieczną ewakuację osób, prawidłowy stan instalacji i urządzeń oraz przestrzegać zasad przechowywania i składowania materiałów palnych, a w szczególności:

- zapewnić co najmniej dwa wyjścia ewakuacyjne z pomieszczeń, w których może przebywać więcej niż 50 osób lub w których powierzchnia przekracza 300 m²,
- zapewnić szerokość drzwi dostosowaną do liczby osób mogących przebywać jednocześnie w pomieszczeniu, zachowując wskaźnik 0,6 m na 100 osób , ale nie mniej niż 0,9 m na każde drzwi,
- zapewnić drzwi wyjściowe otwierające się na zewnątrz pomieszczenia, zabrania się stosowania do celów ewakuacji drzwi podnoszonych i obrotowych,
- zapewnić wymaganą przepisami długość przejścia w pomieszczeniu, mierzoną od najdalszego miejsca, w którym może przebywać człowiek do wyjścia ewakuacyjnego z tego pomieszczenia,

- zapewnić wymaganą przepisami długość dojścia ewakuacyjnego mierzoną od wyjścia z pomieszczenia do wyjścia na zewnątrz budynku lub do innej strefy pożarowej,
- stałe elementy wyposażenia oraz wystroju wewnątrz wykonywać z materiałów niepalnych lub co najmniej trudno zapalnych,
- okładziny sufitowe lub sufity podwieszane wykonywać z materiałów niepalnych lub niezapalnych, nie kapiących i nie odpadających pod wpływem ognia.

4.6. Inne miejscowe zagrożenia

Inne niż pożar zagrożenia praktycznie mogą powstawać tylko w przypadku objęcia budynku strefą zagrożenia podczas działań o charakterze dywersyjnym lub awarii zewnętrznej.

4.7. Ustalenia porządkowe

Na terenie obiektu zabrania się :

- palenia tytoniu poza miejscami wyznaczonymi,
- przechowywania cieczy palnych w pomieszczeniach do tego celu nie dostosowanych; o fakcie przechowywania tych cieczy w danym pomieszczeniu musi być powiadomiona ochrona,
- składowania materiałów palnych na drogach ewakuacyjnych oraz jakichkolwiek materiałów w przejściach między stanowiskami pracy oraz poza wyznaczonymi miejscami w przejściach między regałami,
- składowania materiałów palnych z niezachowaniem wymaganej odległości od urządzeń ogrzewczych,
- gromadzenia odpadów palnych – należy je usuwać niezwłocznie po zakończeniu pracy,
- tarasowania dostępu do sprzętu pożarniczego, wyłączników prądu i tablic rozdzielczych oraz innych urządzeń mających wpływ na bezpieczeństwo pożarowe budynku,

- używania sprzętu pożarniczego do celów nie związanych z ochroną przeciwpożarową,
- pozostawiania po pracy nie wyłączonych z gniazd sieciowych odbiorników energii elektrycznej, takich jak: wentylatory, kuchenki, grzejniki itp. ,
- ustawiania elektrycznych urządzeń grzewczych w odległości mniejszej niż 0,5 m od materiałów palnych, bez zastosowania izolatora termicznego zabezpieczającego przed zapaleniem się podłoża,
- posługiwania się dodatkowymi odbiornikami energii, w szczególności z otwartą spiralą grzejną oraz bez wyłączników termicznych,
- używania niezgodnie z instrukcją obsługi lub zasadami eksploatacji urządzeń elektrycznych, naprawiania i przeróbek w/w urządzeń przez osoby nie posiadające odpowiednich uprawnień i kwalifikacji; wszelkie nieprawidłowości w pracy tych urządzeń należy zgłaszać służbom technicznym lub ochronie.
- opuszczania pomieszczeń z pozostawionymi bez nadzoru odbiornikami energii,
- wychodzenia z pomieszczeń bez sprawdzenia, czy nie zachodzi możliwość powstania pożaru lub wybuchu,
- wykonywania wszelkich czynności , które mogą spowodować pogorszenie stanu bezpieczeństwa pożarowego w budynku lub przyczynić się do powstania lub rozprzestrzeniania się pożaru.

4.8. Okresowe przeglądy i konserwacje instalacji użytkowych

Zgodnie z prawem budowlanym obiekty powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli:

- 1) okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego:

- a) elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu,
  - b) instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska,
  - c) instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych);
- 2) okresowej, co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia; kontrolą tą powinno być objęte również badanie instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów;
- 3) okresowej w zakresie, o którym mowa w pkt 1, co najmniej dwa razy w roku, w terminach do 31 maja oraz do 30 listopada, w przypadku budynków o powierzchni zabudowy przekraczającej 2000 m² oraz innych obiektów budowlanych o powierzchni dachu przekraczającej 1000 m²; osoba dokonująca kontroli jest obowiązana bezzwłocznie pisemnie zawiadomić właściwy organ o przeprowadzonej kontroli;
- 4) bezpiecznego użytkowania obiektu każdorazowo w przypadku wystąpienia okoliczności takich jak: wystąpienie czynników zewnętrznych oddziaływujących na obiekt, związanych z działaniem człowieka lub sił natury, takich jak: wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, osuwiska ziemi, zjawiska lodowe na rzekach i morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, pożary lub powodzie, w wyniku których następuje uszkodzenie obiektu budowlanego lub bezpośrednie zagrożenie takim uszkodzeniem, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska.”;

Kontrolę stanu technicznego instalacji elektrycznych, piorunochronnych i gazowych powinny przeprowadzać osoby posiadające kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji oraz sieci energetycznych i gazowych.

Kontrolę stanu technicznego przewodów kominowych powinny przeprowadzać:

- 1) osoby posiadające kwalifikacje mistrza w rzemiośle kominarskim – w odniesieniu do przewodów dymowych oraz grawitacyjnych przewodów spalinowych i wentylacyjnych,
- 2) osoby posiadające uprawnienia budowlane odpowiedniej specjalności – w odniesieniu do przewodów kominowych, o których mowa w pkt 1, oraz do kominów przemysłowych, kominów wolno stojących oraz kominów lub przewodów kominowych, w których ciąg kominowy jest wymuszony pracą urządzeń mechanicznych.

5. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia

5.1. Zasady ogólne

- 1) Podstawowym obowiązkiem każdego pracownika, który dostrzeże pożar lub inne zdarzenie stwarzające zagrożenie dla życia, zdrowia lub mienia jest bezzwłoczne poinformowanie wszystkich osób znajdujących się w obszarze zagrożonym. Obszar ten podlega natychmiastowej ewakuacji. Należy zachować spokój i nie można dopuścić do wybuchu paniki.
- 2) Dowodzenie akcją w pierwszej chwili przejmuje najstarszy funkcją obecny na miejscu pracownik.

5.2. Podstawowe zasady gaszenia pożarów:

- a) odcięcie dróg rozszerzania się pożaru poprzez zamknięcie drzwi, okien i innych otworów, a tym samym ograniczenie dopływu powietrza,
- b) z otoczenia ognia usunąć materiały palne w celu utworzenia przerwy na drodze rozprzestrzeniania się ognia,
- c) nie otwierać bez wyraźnej potrzeby drzwi i okien w pomieszczeniach objętych pożarem,
- d) w atmosferze dymu najlepiej poruszać się w pozycji pochylonej, gdyż najwięcej czystego powietrza znajduje się na wysokości kolan. Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłonić chustką zamoczoną w wodzie. Podczas ruchu przez najbardziej zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji co do kierunku ruchu,
- e) starać się gasić pożar z poziomu tego samego lub wyższego.

Osoby, które znajdują się w budynku w którym powstał pożar powinny, bez zabierania zbędnych rzeczy opuszczać zagrożone pomieszczenia udając się wyznaczoną drogą ewakuacyjną na zewnątrz budynku, w miejsce wskazane przez przeprowadzającego ewakuację. Poruszać należy się zgodnie z wyznaczonymi kierunkami ewakuacji, nie wywołując paniki.

Na miejscu zbiórki należy pozostać do czasu odwołania alarmu lub innych wytycznych otrzymanych od kierownika akcji ratunkowej.

5.3. Zasady postępowania pracowników do czasu przybycia jednostek ratowniczo-gaśniczych

a) kto zauważy pożar obowiązany jest natychmiast zaalarmować wszelkimi dostępnymi środkami:

- osoby znajdujące się w najbliższym sąsiedztwie pożaru,
- Państwową Straż Pożarną tel. **998 lub 112**,

b) po uzyskaniu telefonicznego połączenia ze strażą pożarną należy wyraźnie podać:

- gdzie się pali – **pożar w budynku Urzędu Gminy w Siennicy ul. Kołbielska 1**
- co się pali – pomieszczenie magazynowe, kotłownia, archiwum itp.
- czy są zagrożeni ludzie - przybliżona liczba osób,
- swoje nazwisko, funkcję lub stanowisko, nr telefonu z którego się dzwoni,

c) słuchawkę można odłożyć po uzyskaniu informacji od straży pożarnej o przyjęciu zgłoszenia.

d) w razie potrzeby (nieszczęśliwy wypadek, awaria urządzeń) zaalarmować również pogotowia:

- **Ratunkowe**   **tel. 999**
- **Energetyczne**   **tel. 991**
- **Gazowe**   **tel. 992**

e) równocześnie z alarmowaniem należy przystąpić do gaszenia pożaru przy pomocy gaśnic, urządzeń przeciwpożarowych (hydranty) znajdujących się w zakładzie oraz wszelkich innych dostępnych środków, bez podejmowania nadmiernego ryzyka,

f) zachować spokój i nie dopuścić do powstania paniki,

- g) do czasu przybycia straży pożarnej kierownictwo akcją gaśniczą obejmuje zarządca obiektu lub najstarszy funkcją przedstawiciel zarządcy obiektu przebywający w tym czasie w przedmiotowym budynku,
- h) przystępując do gaszenia pożaru należy:
- jeżeli są zagrożeni ludzie - w pierwszej kolejności cały wysiłek skierować na ich ratowanie i ewakuację,
  - wyłączyć dopływ prądu elektrycznego do pomieszczeń objętych pożarem,
  - usunąć z zasięgu ognia materiały palne, a w szczególności butle ze sprężonym gazem, naczynia z płynami łatwopalnymi, cenne maszyny dokumentację. W przypadku trudności w usunięciu wymienionych przedmiotów schładzać je wodą,
  - pozamykać w miarę możliwości drzwi, oka i inne otwory celem utrudnienia dostępu tlenu z powietrza, który ułatwia i przyspiesza rozwój pożaru,
  - w każdej sytuacji pamiętać o konieczności zachowania podstawowych warunków bezpieczeństwa ludzi uczestniczących w akcji gaśniczej.
- i) akcję gaśniczą prowadzić do całkowitego wygaszenia zarzewia. Pogorzeliśko dozorować do czasu upewnienia się że nie istnieje groźba powstania pożaru wtórnego.
- j) po przybyciu straży pożarnej - podporządkować się poleceniom dowódcy.

5.4. Zasady współdziałania z kierującym akcją ratowniczą

Pracownik kierujący działaniami ratowniczo-gaśniczymi powinien zapewnić obecność przed budynkiem osoby kompetentnej, której zadaniem jest udzielenie przybyłemu dowódcy straży pożarnej informacji dotyczących : *źródła pożaru, punktu czerpania wody, głównych wyłączników prądu i gazu.*

Po przybyciu straży pożarnej osoba dotychczas kierująca działaniami ratowniczo-gaśniczymi obowiązana jest podporządkować się dowódcy straży pożarnej oraz poinformować go o stanie zagrożenia pożarowego i wydanych zarządzeniach.

6. Sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane

Zgodnie z ustawą z dnia 24 sierpnia o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009 r., nr 178, poz. 1380 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. nr 109, poz. 719) należy wprowadzić instrukcję zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo obowiązującą w budynku Urzędu Gminy w Siennicy ul. Kołbielska 1.

1. Instrukcja ma na celu określenie obowiązków i odpowiedzialności pracowników za zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego przy wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych.
2. Pod pojęciem prac pożarowo niebezpiecznych należy rozumieć wszelkie prace, nieprzewidziane normalnym tokiem pracy lub prowadzone poza wyznaczonymi do tego celu miejscami, jak:
  - a) prace remontowo – budowlane związane z użyciem ognia otwartego, prowadzone wewnątrz obiektu, na przyległym do niego terenie, w sąsiedztwie składowanych materiałów palnych lub palnych elementów konstrukcyjnych budynków,
  - b) prace związane ze stosowaniem gazów, cieczy i pyłów palnych,
  - c) prace prowadzone w strefach zagrożonych wybuchem (np. w pomieszczeniach, w których prowadzone były wcześniej prace z użyciem gazów, cieczy lub pyłów palnych).

Do takich prac należy zaliczyć w szczególności:

- a) wszelkie prace z otwartym ogniem, np.:
  - spawanie, cięcie gazowe i elektryczne,
  - podgrzewanie instalacji, urządzeń i zaworów,
  - rozniecanie ognisk,

- używanie materiałów pirotechnicznych,
- b) wszelkie prace związane ze stosowaniem cieczy, gazów i pyłów, przy których mogą powstać mieszaniny wybuchowe, np.:
- przygotowanie do stosowania gazów, cieczy i pyłów,
  - stosowanie cieczy do malowania, lakierowania, klejenia, mycia, nasycania,
  - suszenia substancji palnych, usuwania tych substancji ze stanowisk pracy.
3. Do przestrzegania postanowień instrukcji zobowiązani są wszyscy pracownicy Urzędu Gminy w Siennicy ul. Kołbielska 1 uczestniczący bezpośrednio lub pośrednio w wykonywaniu prac niebezpiecznych pożarowo oraz pracownicy nadzorujący przebieg tych prac (w tym również pracownicy firm czy przedsiębiorstw, nie będący pracownikami obiektu).

6.1. Instrukcja zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo.

Zasady organizacyjne przy ustalaniu zabezpieczeń przeciwpożarowych prac niebezpiecznych pożarowo.

1. Prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane na terenie obiektu pod warunkiem spełnienia wymagań z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązujących przed, w trakcie ich wykonywania oraz po zakończeniu prac.
2. Całkowitą odpowiedzialność za prowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo, zleconym firmom zewnętrznym, ponosi wykonawca tych prac.
3. Zapis o odpowiedzialności wykonawcy za bezpieczne pod względem przeciwpożarowym przeprowadzenie tych prac powinien znaleźć się w umowie, a jeżeli prace prowadzone są na podstawie zlecenia w oddzielnym oświadczeniu wykonawcy.

4. Najemcy i dzierżawcy pomieszczeń chcący wykonać w budynku lub na przyległym terenie prace niebezpieczne pożarowo, powinni uzyskać zgodę właściciela.
5. Wymagania, o których mowa poniżej ustalane są komisyjnie, każdorazowo przed rozpoczęciem prac, w oparciu o postanowienia niniejszej instrukcji oraz przepisów szczegółowych obowiązujących w przedmiotowej sprawie.
6. Zasady działania komisji, o której mowa w pkt. 2:
  - a) skład osobowy komisji stanowią:
    - Właściciel, zarządca, użytkownik obiektu lub osoba przez niego pisemnie upoważniona – PRZEWODNICZĄCY,
    - Osoba prowadząca sprawy ochrony przeciwpożarowej- CZŁONEK,
    - Kierownik (właściciel) grupy (firmy) wykonującej pracę – CZŁONEK,Skład komisji może być rozszerzony o inne osoby.
  - b) komisja ze swoich prac sporządza „Protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pożarowo” wg wzoru w załączniku nr 4 po wykonaniu zabezpieczeń określonych ww. protokole, Przewodniczący wydaje grupie (firmie) pisemne zezwolenie na rozpoczęcie prac wg wzoru w załączniku nr 5,
  - c) do obowiązku Przewodniczącego należy zorganizowanie i zapewnienie dozoru rejonu prac, zgodnie z ustaleniami zawartymi w „Protokole zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo”.
4. Po zakończeniu prac całość dokumentacji przechowuje Przewodniczący Komisji.

6.2. Wytoczne zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo.

1. Niedopuszczalne jest jednoczesne prowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo jak spawanie, cięcie mechaniczne lub szlifowanie powodujące iskrzenie itp., w pomieszczeniach, w których (lub sąsiadujących z nimi)

wykonywane są prace z zastosowaniem materiałów palnych, polegające w szczególności na:

- a) klejeniu, malowaniu lub myciu z zastosowaniem rozcieńczalników łatwo zapalnych,
- b) szlifowaniu (np. cyklinowaniu) powierzchni wykonanych z materiałów palnych,
- c) zakładaniu palnych izolacji oraz prowadzeniu robót wykończeniowych przy zastosowaniu materiałów palnych,
- d) montowaniu wyposażenia wewnątrz wykonanego z materiałów palnych.

2. Przygotowanie budynku i pomieszczeń do prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo polega na:

- a) oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc, gdzie będą wykonywane prace z wszelkich palnych materiałów i zanieczyszczeń,
- b) odsunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkich przedmiotów palnych i niepalnych w opakowaniach palnych,
- c) zabezpieczeniu przed działaniem, np. odprysków spawalniczych materiałów, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, przez osłonięcie ich, np. arkuszami blachy, płytami gipsowymi itp.,
- d) sprawdzeniu, czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie wskutek przewodnictwa cieplnego bądź rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych zabezpieczeń,
- e) uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów instalacyjnych, kablowych, wentylacyjnych itp. znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzenia prac,
- f) zabezpieczenia przed rozpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi kabli, przewodów elektrycznych, gazowych oraz instalacji z

- palna izolacją, o ile znajdują się w zasięgu zagrożenia spowodowanego pracami niebezpiecznymi pożarowo,
- g) sprawdzeniu, czy w miejscu planowanych prac lub w pomieszczeniach sąsiednich nie prowadzono w ostatnim czasie prac malarskich lub innych, przy użyciu substancji łatwo zapalnych,
- h) przygotowaniu w miejscu dokonywania prac m.in.:
- napełnionych wodą metalowych pojemników na rozgrzane odpadki, np. drutu spawalniczego, elektrod, itp.,
  - materiałów osłonowych i izolacyjnych niezbędnych do zabezpieczenia toku prac,
  - niezbędnego sprzętu pomiarowego, np. do pomiaru stężeń par i gazów palnych w rejonie prowadzenia prac, podręcznego sprzętu gaśniczego,
  - zapewnieniu stałej drożności wyjść ewakuacyjnych z miejsc prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo.
3. Przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pożarowo przy użyciu cieczy, gazów i pyłów mogących tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe należy przestrzegać następujących zasad:
- a) dążyć do zmniejszenia lub eliminacji stref zagrożenia wybuchem poprzez wentylowanie (mechanicznie, grawitacyjnie) lub przewietrzanie pomieszczeń,
- b) na stanowiskach pracy mogą znajdować się stosowane tam ciecze, gazy lub pyły palne w ilości niezbędnej do prowadzenia prac, z zapasem umożliwiającym utrzymanie ciągłości pracy,
- c) zapas substancji znajdujący się na stanowisku pracy powinien być przechowywany w niepalnych (lub innych dopuszczonych), szczelnych opakowaniach,
- d) pozostawianie opróżnionych opakowań na stanowisku pracy jest zabronione,

- e) po zakończeniu prac, wszystkie naczynia, wanny pojemniki należy szczelnie zamknąć lub zabezpieczyć w inny sposób przed emisją do otoczenia znajdujących się substancji, tworzących z powietrzem mieszaniny wybuchowe,
  - f) ciecze, gazy i pyły oraz ich pozostałości nie powinny zalegać na urządzeniach, stanowiskach, w przewodach wentylacyjnych i na podłożu,
  - g) prace w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonano inne prace związane z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub palnych gazów, mogą być prowadzone wyłącznie po uprzednim pomiarze stężeń par cieczy lub gazów w pomieszczeniu i stwierdzeniu nie przekroczenia 10% ich dolnej granicy wybuchowości.
4. Miejsce wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo należy wyposażyć w podręczny sprzęt gaśniczy, w ilości i rodzaju umożliwiającym likwidację wszystkich źródeł pożaru.
  5. Po zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo w budynku, pomieszczeniu oraz w pomieszczeniach sąsiednich, należy przeprowadzić dokładną kontrolę, mającą na celu stwierdzenie, czy nie pozostawiono tłących lub żarzących cząstek w rejonie prowadzenia prac, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru oraz czy sprzęt (np. spawalniczy) został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należycie zabezpieczony, przed dostępem osób postronnych. Kontrolę taką należy ponowić po upływie 4 godzin, a w razie konieczności po 8 godzinach, licząc od czasu zakończenia prac niebezpiecznych pożarowo.
  6. Prace niebezpieczne pożarowo powinny być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje, zaś sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.

7. Butle z gazami sprężonymi mogą znajdować się na terenie obiektu wyłącznie w okresie wykonywania prac i pod stałym nadzorem.

Obowiązki osób nadzorujących prace niebezpieczne pożarowo.

Osoba, która została upoważniona do sprawowania nadzoru nad przebiegiem prac niebezpiecznych pożarowo, powinna w szczególności:

- a) znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować przestrzeganie tych przepisów przez podległych pracowników,
- b) dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac niebezpiecznych pożarowo wykonane zostały wszystkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu, pomieszczeń, stanowisk, przewidziane w protokóle prac lub zezwoleniu na ich przeprowadzenie,
- c) sprawdzać zabezpieczenie przeciwpożarowe stanowisk prac niebezpiecznych pożarowo oraz wydawać polecenia gwarantujące natychmiastową likwidację stwierdzonych niedociągnięć,
- d) wstrzymać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru, do czasu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości,
- e) brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub budynku po zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo.

Do obowiązków wykonawcy prac niebezpiecznych pożarowo należy w szczególności:

- a) sprawdzenie, czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawne i należyście zabezpieczone przed możliwością zainicjowania oraz rozprzestrzeniania pożaru,
- b) ściśle przestrzegać zaleceń zawartych w protokóle i zezwoleniu na prace
- c) znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania w przypadku powstania pożaru,

- d) sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla danego rodzaju prac niebezpiecznych pożarowo,
- e) ścisłe przestrzeganie wytycznych zabezpieczenia, ustalonych dla prowadzenia danego rodzaju prac niebezpiecznych,
- f) sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy stanowisko zostało wyposażone w odpowiednią ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego,
- g) rozpoczynanie prac niebezpiecznych pożarowo tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia, względnie na wyraźne polecenie bezpośredniego przełożonego kierującego tokiem pracy,
- h) poinstruowanie pomocników o wymaganiach przeciwpożarowych obowiązujących dla wykonywanego rodzaju prac niebezpiecznych pożarowo,
- i) przerwanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenianie pożaru oraz zgłoszenie tego faktu przełożonemu,
- j) meldowanie bezpośredniemu przełożonemu o zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo oraz informowanie o ewentualnych faktach zainicjowania ognia, ugaszonego w czasie wykonywanych prac,
- k) dokładne sprawdzenie po zakończeniu pracy, stanowiska i jego otoczenia, w celu stwierdzenia czy podczas wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo nie zainicjowano pożaru,
- l) wykonywanie wszelkich poleceń przełożonych i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac i czynności niebezpiecznych pożarowo.

7. Warunki i organizacja ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania

7.1. Warunki zarządzania ewakuacji

Ewakuację ludzi z budynku lub jego części zarządza się w przypadku powstania zdarzenia, którego rozmiary wskazują na możliwość zagrożenia zdrowia lub życia osób znajdujących się w obiekcie. Za takie zdarzenie należy uznać:

- pożar powstały w pomieszczeniach, w których stosowane są materiały łatwo zapalne, z uwagi na możliwość szybkiego rozprzestrzenienia się pożaru,
- pożar w wyniku którego wydzielają się substancje toksyczne lub powstaje duże zadymienie,
- pożar, który powstał w pobliżu klatki schodowej lub przejść na inne kondygnacje i w wyniku dalszego rozwoju może uniemożliwić ewakuację,
- pożar, którego nie udało się ugasić podręcznym sprzętem gaśniczym,
- każde inne niż pożar zdarzenie stanowiące zagrożenie dla konstrukcji budynku lub zagrażające zdrowiu lub życiu przebywających w nim osób.

7.1.1. Zarządzenie ewakuacji i środki alarmowania

O ogłoszeniu ewakuacji decyduje zarządca obiektu lub osoba przez niego upoważniona. Alarm należy ogłosić głosem. Osoba upoważniona ogłasza alarm wypowiadając zdanie :

„ Na terenie obiektu (jego części) powstał pożar (jeżeli powstało inne zagrożenie należy wymienić jakie). Z upoważnienia (nazwisko) zarządzam alarm ewakuacyjny dla wszystkich osób znajdujących się w obiekcie (jego części)”.

Jeżeli jest to możliwe, do przekazania informacji o ogłoszeniu alarmu ewakuacyjnego można wykorzystać łączników wyposażonych w aparaty ucieczkowe.

Kierownicy powiadamiają swoich pracowników o powyższym wykorzystując indywidualne możliwości przekazywania informacji.

UWAGA: W przypadku zatrudniania osób niesłyszących konieczne jest dodatkowe zastosowanie sygnalizacji świetlnej uruchamianej w przypadku zagrożenia, którego konsekwencją jest ewakuacja ludzi.

7.1.2. Postępowanie po ogłoszeniu ewakuacji.

Po podjęciu decyzji o ewakuacji ludzi i mienia należy przestrzegać następujących zasad:

1. Niezwłocznie powiadomić wszystkie osoby przebywające w budynku o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz konieczności ewakuacji (powiadamianie przeprowadzić według zasad podanych w niniejszej instrukcji).
2. Kierujący akcją ewakuacyjną – zarządca obiektu lub jego przedstawiciel wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji poszczególnych osób lub grup ewakuowanych, przyjmując założenie, że zgodnie z podstawowymi obowiązkami pracowniczymi, za sprawność i skuteczność ewakuacji osób odpowiedzialni są wszyscy pracownicy będący w tym czasie w obiekcie.
3. W pierwszej kolejności należy ewakuować ludzi (interesantów i pracowników urzędu) z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia, oraz pomieszczeń z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może zostać odcięte przez pożar lub dym.
4. Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, ze względu na to, że w strefie przypodłogowej dróg

ewakuacyjnych panować będzie mniejsze zadymienie. Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać chustką zamoczoną w wodzie. Sposób ten ułatwia oddychanie. Podczas ruchu przez silnie zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych, należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji co do kierunku ruchu.

5. Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji ludzi. Ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych urządzeń, dokumentacji i przedmiotów. Należy wykorzystać do tego celu wszystkich sprawnych fizycznie pracowników zatrudnionych i obecnych w obiekcie.
6. Po zakończeniu ewakuacji należy dokładnie sprawdzić, czy wszystkie osoby opuściły poszczególne pomieszczenia. W razie niezgodności stanu osobowego ludzi ewakuowanych z ilością osób przebywających w obiekcie, należy natychmiast ten fakt zgłosić jednostkom przybyłym na miejsce akcji i przeprowadzić ponownie sprawdzenie pomieszczeń.
7. W przypadku przybycia jednostek straży pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej, kierujący przebiegiem ewakuacji lub osoba zastępująca go, zobowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji ewakuacyjnej, a następnie podporządkowania się dowódcy przybyłej jednostki straży pożarnej.
8. Po opuszczeniu rejonu zagrożonego udać się do wyznaczonego lub innego miejsca zbiórki wskazanego przez kierującego akcją ewakuacyjną

7.1.3. Odwołanie alarmu.

Zarządca obiektu lub osoba wyznaczona przez niego odwołuje alarm głosem ewentualnie podając przez radiowęzeł – komunikat :

„ Zagrożenie zostało zlikwidowane, odwołuję alarm ewakuacyjny ”

UWAGA: Informacja o alarmie ewakuacyjnym powinna być przekazana wszystkim pracownikom obecnym w obiekcie; ogłaszający alarm uzyskuje pewność co do przekazywania informacji.

7.2. Analiza warunków ewakuacji

7.2.1. Usytuowanie poziomych i pionowych dróg ewakuacyjnych oraz wyjść z budynku

Drogami ewakuacyjnymi wewnątrz budynku Urzędu Gminy w Siennicy ul. Kołbielska 1 są poziome drogi komunikacji ogólnej tj. hol, korytarze i przejścia wewnątrz pomieszczeń oraz pionowe tj. klatka schodowa. Na korytarzach i klatkach schodowych nie zastosowano łatwo zapalnych wykładzin podłogowych, ściennych i sufitowych. Drogi ewakuacyjne prowadzą do wyjść bezpośrednio na zewnątrz obiektu. Drogi ewakuacyjne oznakowane zgodnie z polską normą PN-92/ N-01256-02 (wyciąg), załącznik nr 2.

7.2.2. Pomieszczenia i rejony dla ewakuowanych

Pomieszczeń dla ewakuowanych nie przewidziano, natomiast rejonem dla ewakuowanych jest teren poza budynkiem urzędu - park im. Jana Pawła II.

7.3. Praktyczne sprawdzenie ewakuacji (PSE)

7.3.1. Podstawy prawne i cel

Zgodnie z § 17 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 rozporządzenia MSWiA z dnia 07.06.2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719) właściciel lub zarządca obiektu przeznaczonego dla ponad 50 osób będących jego stałymi użytkownikami, niezakwalifikowanego do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV, powinien co najmniej raz na 2 lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu.

Właściciel lub zarządca obiektu powiadamia właściwego miejscowo komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej **o terminie przeprowadzenia praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji nie później niż na tydzień przed ich przeprowadzeniem.**

Do grupy obiektów, w których należy przeprowadzać PSE należą: szkoły i zespoły szkół, przedszkola, internaty, domy dziecka, domy opieki społecznej, obiekty administracyjne (urzędy i instytucje), hale produkcyjne itp.

7.3.2. Praktyczne sprawdzenie ewakuacji sprowadza się do dwóch zagadnień:

a) sprawdzenia organizacji ewakuacji, gdzie celem jest:

- sprawdzenie skuteczności dotychczasowego sposobu informowania o zagrożeniu oraz systemu powiadamiania o konieczności ewakuacji, w tym reakcji na alarm pożarowy,
- doskonalenie procedur ewakuacji, w tym zapoznanie z kierunkami ewakuacji i zasadami zachowania się,
- koordynacja działań służby ochrony,
- zminimalizowanie możliwości wystąpienia paniki i jej skutków,
- zmierzenie czasu potrzebnego na opuszczenie obiektu przez wszystkie osoby w nim się znajdujące,
- weryfikacja opracowanych zasad postępowania na wypadek pożaru,

b) sprawdzenia warunków ewakuacji tj.:

- ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych;
- długości, szerokości i wysokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych;
- stanu technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego i stopnia ich integracji, w szczególności mających wpływ na ewakuację – zabezpieczenia przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych dróg ewakuacyjnych,

- oświetlenia awaryjnego (bezpieczeństwa i ewakuacyjnego) oraz przeszkodowego w obiektach, w których jest ono niezbędne do ewakuacji ludzi;
- możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych poprzez dźwiękowy system ostrzegawczy w budynkach, dla których jest on wymagany.

7.3.3. Przebieg praktycznego sprawdzania ewakuacji:

1. rozmieszczenie osób wyznaczonych, przygotowanie środków pozoracji,
2. ogłoszenie alarmu (poprzez dźwiękowy system ostrzegawczy, system sygnalizacji pożarowej, sieć komputerową, donośnym głosem),
3. pomiar czasu trwania poszczególnych faz,
4. sprawdzenie pomieszczeń w celu ustalenia liczby osób, które nie podjęły ewakuacji oraz przyczyny takiego zachowania.

7.3.4. Podsumowanie praktycznego sprawdzania ewakuacji – analiza i wnioski.

Przy opracowaniu analizy i wniosków należy kierować się generalną zasadą, iż analiza powinna uwzględniać postawione praktycznemu sprawdzeniu ewakuacji cele; wnioski natomiast powinny wyznaczać elementy wymagające poprawy – zarówno z zakresu warunków, jak i organizacji ewakuacji.

Dla przedmiotowego obiektu praktyczne sprawdzenie organizacji i warunków ewakuacji nie jest wymagane, bo liczba pracowników zatrudnionych w obiekcie w czasie jego stałej eksploatacji nie przekracza 50 osób.

8. Sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji

Zgodnie art. 4 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009 r., nr 178, poz. 1380 z późn. zm.) właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu, zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, powinien zapoznać pracowników z przepisami ppoż.

Pracowników nowo przyjmowanych należy przed dopuszczeniem do pracy pouczyć o występujących zagrożeniach pożarowych oraz o przepisach przeciwpożarowych, które obowiązują na terenie obiektu, zwłaszcza o tych, które dotyczą stanowisk pracy, na których będą zatrudnieni. Określa się to mianem szkolenia wstępnego prowadzonego w wymiarze 1 - 2 godzin.

W drugim etapie należy przeprowadzić szkolenie okresowe przez osobę posiadającą odpowiednie kwalifikacje określone w art. 4 ust. 2, ust. 2 a i ust. 2b ustawy o ochronie przeciwpożarowej.

Szkolenie okresowe (uzupełniające) - prowadzone w wymiarze 3 do 6 godzin, nie rzadziej niż co 3 lata dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych i przeprowadzane w formie instruktażu oraz prowadzone nie rzadziej niż co 5 lat dla pracowników administracyjno-biurowych i kadry kierowniczej, przeprowadzane w formie kursu, seminarium lub samokształcenia kierowanego nie rzadziej niż raz na 5 lat.

Szkolenie okresowe ma na celu przypomnienie i uzupełnienie znajomości zagadnień ochrony przeciwpożarowej w obiektach oraz wskazanie ewentualnych zmian w zasadach zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektu.

Pierwsze szkolenie okresowe osób będących pracodawcami i osób zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych przeprowadza się w okresie do 6 miesięcy od rozpoczęcia pracy na tych stanowiskach, natomiast osób

zatrudnionych na stanowiskach robotniczych i administracyjno-biurowych w okresie do 12 miesięcy od rozpoczęcia pracy na tych stanowiskach.

Ramowy program szkolenia okresowego pracowników powinien obejmować następujące tematy:

- 1) zagrożenia pożarowe, możliwe przyczyny powstania i rozprzestrzeniania się pożaru w obiekcie (1 godz.);
- 2) obowiązki pracowników wynikające z przepisów przeciwpożarowych i zasady postępowania pracowników na wypadek powstania pożaru (1 - 2 godz.);
- 3) znajomość warunków ewakuacji w budynku, ewakuacja ludzi i mienia, drogi i środki ewakuacji, z uwzględnieniem ich dostępności i oznakowania (1 godz.);
- 4) rodzaje środków gaśniczych, środki gaśnicze występujące w obiekcie, miejsca rozmieszczenia hydrantów wewnętrznych i gaśnic (1 godz.);
- 5) zasady posługiwania się hydrantami wewnętrznymi i gaśnicami, umiejętność praktycznego ich wykorzystania (1 godz.).

W wyniku przeszkolenia każdy pracownik powinien znać:

- zagrożenie występujące w budynku, sposoby eliminowania zagrożeń pożarowych oraz obowiązujące przepisy przeciwpożarowe,
- sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, jego likwidacji w zarodku oraz sposoby ewakuacji ludzi i mienia,
- obsługę podręcznego sprzętu gaśniczego (gaśnic i hydrantów wewnętrznych)

W związku z tym, że ustawa o ochronie przeciwpożarowej nie reguluje czasookresu szkolenia w zakresie przepisów przeciwpożarowych do tego celu wykorzystano zasady ustalone w programie szkolenia z BHP- rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 180 poz.1860 z dnia 18 sierpnia 2004 r. z późn. zm.)

Fakt odbycia szkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej potwierdza podpisem prowadzący szkolenie oraz osoba uczestnicząca w szkoleniu.

Fakt zapoznania się z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego i przepisami ppoż. każdy pracownik potwierdza pisemnym oświadczeniem, które włącza się do akt osobowych pracownika. (patrz załącznik nr 3)

9. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami

9.1. Zadania i obowiązki właściciela, dyrektora lub zarządcy obiektu oraz pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej

9.1.1. Obowiązki dyrektora, kierownika lub zarządcy obiektu

Właściciel, dyrektor, kierownik lub zarządca obiektu odpowiada za organizację i utrzymanie porządku oraz stan i należytą eksploatację wszelkiego rodzaju instalacji i urządzeń technicznych. Jest on w szczególności obowiązany do:

- wyposażenia obiektu w urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice zgodnie z normatywem, a następnie do zapewnienia ich przeglądów technicznych, konserwacji i napraw,
- egzekwowania zakazu składowania na drogach pożarowych i dojazdach do obiektu jakichkolwiek materiałów, sprzętu i przedmiotów, jak również zapewnienia dostępu do urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, wyłączników instalacji technologicznych, wyłączników energii elektrycznej,
- wprowadzenia zakazu składowania materiałów palnych w sposób niezgodny z wymaganiami przepisów przeciwpożarowych,
- wyznaczenia odpowiedniego miejsca na usuwanie palnych odpadów i śmieci, wyposażenia go w niepalne pojemniki, a następnie systematycznego ich usuwania,
- zapewnienia przeglądów technicznych, konserwacji i napraw instalacji użytkowych w obiekcie (elektrycznych, odgromowych, gazowych, przewodów wentylacyjnych i spalinowych i innych mających wpływ na bezpieczeństwo pożarowe obiektu),
- eksploatacji obiektu zgodnie z rozwiązaniami przyjętymi w dokumentacji projektowej, Polskich Normach, przepisach przeciwpożarowych i budowlanych.

9.1.2. Obowiązki pracowników

Wszyscy pracownicy zatrudnieni w obiekcie bez względu na zajmowane stanowisko ponoszą odpowiedzialność za przestrzeganie podstawowych zasad i przepisów w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Każdy pracownik powinien posiadać:

- znajomość zagrożenia pożarowego występującego w obiekcie, a w szczególności na stanowisku pracy,
- znajomość zasad postępowania na wypadek powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia,
- znajomość miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, a także praktyczną znajomość ich obsługi.

Każdy pracownik ma obowiązek:

- udziału w akcji ratowniczo-gaśniczej i podporządkowania się poleceniom kierującego akcją jeżeli nie zagraża to jego zdrowiu i życiu,
- udziału w szkoleniach przeciwpożarowych,
- niezwłocznego zgłaszania zarządcy usterek mogących spowodować pożar lub zagrożenie,
- przestrzegania obowiązujących przepisów ochrony przeciwpożarowej, postanowień niniejszej instrukcji oraz przepisów wewnętrznych (jeżeli takowe zostały wprowadzone przez dyrektora, kierownika lub zarządcę obiektu).

Każdy pracownik ma obowiązek przestrzegania zakazu:

- używania ognia otwartego na terenie obiektu z wyjątkiem miejsc do tego celu wyznaczonych,
- gromadzenia i przechowywania materiałów palnych w miejscach do tego celu nie przeznaczonych,

- utrudniania dostępu do tablic rozdzielczych energii elektrycznej, wyłączników prądu elektrycznego, urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, głównych wyłączników instalacji technologicznych.

10. Wykaz pracowników zapoznanych z „Instrukcją...”

Lp.	Imię i nazwisko	Data urodzenia	Data szkolenia	Podpis osoby przeszkolonej

11. Wykaz podstawowych przepisów przeciwpożarowych

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009 r., nr 178, poz. 1380 z póź. zm.),
2. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane Dz. U. z 2006 r. Nr 156 poz. 1118 z późniejszymi zmianami),
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. nr 109, poz. 719),
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. z 2009 r. Nr 124, poz. 1030),
6. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r. Nr 75 z późn. zm.),
7. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie uzgadniania projektu budowlanego pod względem ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 121, poz. 1137 i Dz. U. z 2009 r. Nr 119, poz. 998),
8. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 października 2005 r. w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzanych przez Państwową Straż Pożarną (Dz. U. Nr 225, poz.1934),
9. PN-92/N-01256/01 - Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa
10. PN-92/N-01256/02 - Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja
11. PN-N-01256-4 – Znaki Bezpieczeństwa. Techniczne środki ppoż.

12. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2007 roku w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych wyrobów do użytkowania (Dz. U. Nr 143 , poz. 1002).
13. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie systemów oceny zgodności, wymagań, jakie powinny spełniać notyfikowane jednostki uczestniczące w ocenie zgodności, oraz sposobu oznaczania wyrobów budowlanych oznakowaniem CE (Dz. U. Nr 195, poz. 2011).
14. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. Nr 198, poz. 2041 z późn. zm.).
15. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 14 października 2004 r. w sprawie europejskich aprobat technicznych oraz polskich jednostek organizacyjnych upoważnionych do ich wydawania (Dz. U. Nr 237, poz. 2375)
16. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 8 listopada 2004 r. w sprawie aprobat technicznych oraz jednostek organizacyjnych upoważnionych do ich wydawania (Dz. U. Nr 249, poz. 2497)

12. Plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie, oraz terenu przyległego